

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — पद पाठः

पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

चित्युपक्रमाभिधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

विष्णुमुखा इति विष्णु—मुखाः । वै । देवाः । छन्दोभिरिति छन्दः—भिः । इमान् । लोकान् ।
अनपजय्यमित्यनप—जय्यम् । अभीति । अजयन्न । यत् । विष्णुक्रमानिति विष्णु—क्रमान् ।
क्रमते । विष्णुः । एव । भूत्वा । यजमानः । छन्दोभिरिति छन्दः—भिः । इमान् । लोकान् । अनप-
जय्यमित्यनप—जय्यम् । अभीति । जयति । विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति—
हा । इति । आह । गायत्री । वै । पृथिवी । त्रैष्टुभम् । अन्तरिखम् । जागती । द्यौः । आनुष्टु-
भीरित्यानु—स्तुभीः । दिशः । छन्दोभिरिति छन्दः—भिः । एव । इमान् । लोकान् । यथापूर्व-
मिति यथा—पूर्वम् । अभीति । जयति । प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः । अग्निम् । असृजत । सः ।
अस्मात् । सृष्टः । १ (५०) ॥ [१] ॥ पराङ् । ऐत् । तम् । एतया । अन्विति । ऐत् । अक्रन्दत् ।
इति । तया । वै । सः । अग्नेः । प्रियम् । धाम् । अवेति । अरुन्ध । यत् । एताम् । अन्वाहेत्यनु—
आह । अग्नेः । एव । एतया । प्रियम् । धाम् । अवेति । रुन्धे । ईश्वरः । वै । एषः । पराङ् । प्रदघ-
इति प्र—दघः । यः । विष्णुक्रमानिति विष्णु—क्रमान् । क्रमते । चतसृभिरिति चतसृ—भिः ।
एति । वर्तते । चत्वारि । छन्दाश्सि । छन्दाश्सि । खलु । वै । अग्नेः । प्रिया । तनूः । प्रियाम् । एव ।
अस्य । तनुवम् । अभीति । २ (५०) ॥ [२] ॥ पर्यावर्तत इति परि—आवर्तते । दख्बिणा ।
पर्यावर्तत इति परि—आवर्तते । स्वम् । एव । वीर्यम् । अन्विति । पर्यावर्तत इति परि—आव-
र्तते । तस्मात् । दख्बिणः । अर्द्धः । आत्मनः । वीर्यावत्तर इति वीर्यावत्—तरः । अथो इति ।

आदित्यस्य। एव। आवृतमित्या—वृतम्। अन्विति। पर्यावर्तत इति परि—आवर्तते। शुन-
 शशेपम्। आजीर्गतिम्। वरुणः। अगृह्णात्। सः। एताम्। वारुणीम्। अपश्यत्। तया। वै।
 सः। आत्मानम्। वरुणपाशादिति वरुण—पाशात्। अमुञ्चत्। वरुणः। वै। एतम्। गृह्णाति।
 यः। उखाम्। प्रतिमुञ्चत इति प्रति—मुञ्चते। उदिति। उत्तममित्युत्—तमम्। वरुण। पाशम्।
 अस्मत्। इति। आह। आत्मानम्। एव। एतया। ३ (५०) ॥ [३] ॥ वरुणपाशादिति वरुण—
 पाशात्। मुञ्चति। एति। त्वा। अहारुषम्। इति। आह। एति। हि। एनम्। हरति। ध्रुवः। तिष्ठ।
 अविचाचलिरित्यवि—चाचलिः। इति। आह। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। विशः। त्वा।
 सर्वाः। वाञ्छन्तु। इति। आह। विशा। एव। एनम्। समिति। अर्द्धयति। अस्मिन्न। राष्ट्रम्।
 अधीति। श्रय। इति। आह। राष्ट्रम्। एव। अस्मिन्न। ध्रुवम्। अकः। यम्। कामयेत। राष्ट्रम्।
 स्यात्। इति। तम्। मनसा। ध्यायेत्। राष्ट्रम्। एव। भवति। ४ (५०) ॥ [४] ॥ अग्ने। बृहन्न।
 उषसा। उद्ध्वः। अस्थात्। इति। आह। अग्रम्। एव। एनम्। समानानाम्। करोति। निर्ज-
 ग्मिवानिति निः—जग्मिवान्। तमसः। इति। आह। तमः। एव। अस्मात्। अपेति। हन्ति।
 ज्योतिषा। एति। अगात्। इति। आह। ज्योतिः। एव। अस्मिन्न। दधाति। चतसृभिरिति
 चतसृ—भिः। सादयति। चत्वारि। छन्दांसि। छन्दोभिरिति छन्दः—भिः। एव। अतिच्छ-
 न्दसेत्यति—छन्दसा। उत्तमयेत्युत्—तमया। वर्षम्। वै। एषा। छन्दसाम्। यत्। अतिच्छन्दा
 इत्यति—छन्दाः। वर्षम्। एव। एनम्। समानानाम्। करोति। सद्वतीति सत्—वती। ५ (५०)
 ॥ [५] ॥ भवति। सत्त्वमिति सत्—त्वम्। एव। एनम्। गमयति। वाथ्सप्रेणेति वाथ्स—प्रेण।
 उपेति। तिष्ठते। एतेन। वै। वथ्सप्रीरिति वथ्स—प्रीः। भालन्दनः। अग्नेः। प्रियम्। धाम्।
 अवेति। अरुन्ध। अग्नेः। एव। एतेन। प्रियम्। धाम्। अवेति। रुन्धे। एकादशम्। भवति।
 एकधेत्येक—धा। एव। यजमाने। वीर्यम्। दधाति। स्तोमेन। वै। देवाः। अस्मिन्न। लोके।
 आदधुवन्न। छन्दोभिरिति छन्दः—भिः। अमुष्मिन्न। स्तोमस्य। इव। खलु। वै। एतत्। रूपम्।
 यत्। वाथ्सप्रमिति वाथ्स—प्रम्। यत्। वाथ्सप्रेणेति वाथ्स—प्रेण। उपतिष्ठत् इत्युप—तिष्ठते। ६
 (५०) ॥ [६] ॥ इमम्। एव। तेन। लोकम्। अभीति। जयति। यत्। विष्णुक्रमानिति विष्णु—
 क्रमान्। क्रमते। अमुम्। एव। तैः। लोकम्। अभीति। जयति। पूर्वद्युः। प्रेति। क्रामति। उत्त-

रेद्युः । उपेति । तिष्ठते । तस्मात् । योगे । अन्यासाम् । प्रजानामिति प्र—जानाम् । मनः । र्षेमे ।
अन्यासाम् । तस्मात् । यायावरः । र्षेम्यस्य । ईशे । तस्मात् । यायावरः । र्षेम्यम् । अद्ध्य-
वस्यतीत्यधि—अवस्यति । मुष्टी इति । करोति । वाचम् । यच्छति । यज्ञस्य । धृत्यै ॥ [७] ॥

(सृष्टौ (१) भ्ये तया भवति सद्ब्रत्यु पतिष्ठते द्विचत्वारिंशच्च)

॥ १ ॥

★

अन्नपत इत्यन्न—पते । अन्नस्य । नः । देहि । इति । आह । अग्निः । वै । अन्नपतिरित्यन्न—
पतिः । सः । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अनमीवस्य । शुष्मिणः । इति । आह ।
अयर्ष्यस्य । इति । वाव । एतत् । आह । प्रेति । प्रदातारमिति प्र—दातारम् । तारिषः । ऊर्जम् ।
नः । धेहि । द्विपद इति द्वि—पदे । चतुष्पद इति चतुः—पदे । इति । आह । आशिषमित्या—
शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । उदिति । उ । त्वा । विश्वे । देवाः । इति । आह । प्राणा इति
प्र—अनाः । वै । विश्वे । देवाः । ८ (५०) ॥ [८] ॥ प्राणैरिति प्र—अनैः । एव । एनम् । उदिति ।
यच्छते । अग्ने । भरन्तु । चित्तिभिरिति चित्ति—भिः । इति । आह । यस्मै । एव । एनम् । चित्ताय ।
उद्यच्छत इत्युत्—यच्छते । तेन । एव । एनम् । समिति । अर्द्धयति । चतसृभिरिति चतसृ—
भिः । एति । सादयति । चत्वारि । छन्दांसि । छन्दोभिरिति छन्दः—भिः । एव । अतिच्छन्द-
सेत्यति—छन्दसा । उत्तमयेत्युत्—तमया । वर्षम् । वै । एषा । छन्दसाम् । यत् । अतिच्छन्दा
इत्यति—छन्दाः । वर्षम् । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । सद्ब्रतीति सत्—वती । भवति ।
सत्त्वमिति सत्—त्वम् । एव । एनम् । गमयति । प्रेति । इत् । अग्ने । ज्योतिष्मान् । ९ (५०)
॥ [९] ॥ याहि । इति । आह । ज्योतिः । एव । अस्मिन्न । दधाति । तनुवा । वै । एषः । हिनस्ति ।
यम् । हिनस्ति । मा । हिंसीः । तनुवा । प्रजा इति प्र—जाः । इति । आह । प्रजाभ्य इति प्र—
जाभ्यः । एव । एनम् । शमयति । ररूषांसि । वै । एतत् । यज्ञम् । सचन्ते । यत् । अनः । उथ्स-
र्जतीत्युत्—सर्जति । अक्रन्दत् । इति । अन्विति । आह । ररूषसाम् । अपहत्या इत्यप—हृत्यै ।
अनसा । वहन्ति । अपचितिमित्यप—चितिम् । एव । अस्मिन्न । दधाति । तस्मात् । अनस्वी ।
च । रथी । च । अतिथीनाम् । अपचिततमावित्यपचित—तमौ । १० (५०) ॥ [१०] ॥ अपचि-
तिमानित्यपचिति—मान् । भवति । यः । एवम् । वेद । समिधेति सं—इधा । अग्निम् । दुवस्यत् ।

इति॑ । घृ॒ता॒नु॒षि॒क्ता॒मिति॑ घृ॒त—अ॒नु॒षि॒क्ता॒म् । अ॒व॒सि॒त इत्य॑व—सि॒ते । स॒मि॒ध॒मिति॑ सं—इ॒ध॒म् ।
 ए॒ति॑ । द॒धा॒ति॒ । यथा॑ । अ॒ति॒थ॒ये । आ॒ग॒ता॒येत्या—ग॒ता॒य । स॒र्पि॒ष्वत् । आ॒ति॒थ्य॒म् । क्रि॒यते॑ ।
 ता॒दृक् । ए॒व । तत् । गा॒य॒त्रि॒या । ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ । गा॒य॒त्रः । हि । ब्रा॒ह्म॒णः । त्रि॒ष्टु॒भा । रा॒ज॒न्य॒स्य ।
 त्रै॒ष्टु॒भः । हि । रा॒ज॒न्यः । अ॒प्स्वि॒त्यप्—सु । भ॒स्म । प्रेति॑ । वे॒श॒य॒ति॒ । अ॒प्सु॒यो॒नि॒रित्य॑प्सु—
 यो॒निः । वै । अ॒ग्निः । स्वा॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । यो॒नि॒म् । ग॒म॒य॒ति॒ । ति॒सृ॒भि॒रिति॑ ति॒सृ—भिः । प्रेति॑ ।
 वे॒श॒य॒ति॒ । त्रि॒वृ॒दि॒ति॒ त्रि—वृ॒त् । वै । ११ (५०) ॥ [११] ॥ अ॒ग्निः । या॒वा॒न् । ए॒व । अ॒ग्निः । तम् ।
 प्र॒ति॒ष्ठा॒मिति॑ प्र॒ति—स्था॒म् । ग॒म॒य॒ति॒ । पे॒रिति॑ । वै । ए॒षः । अ॒ग्नि॒म् । व॒प॒ति॒ । यः । अ॒प्स्वि॒त्यप्—
 सु । भ॒स्म । प्र॒वे॒श॒य॒तीति॑ प्र—वे॒श॒य॒ति॒ । ज्योति॑ष्म॒ती॒भ्याम् । अ॒वे॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ । ज्योति॑ः । ए॒व ।
 अ॒स्मि॒न् । द॒धा॒ति॒ । द्वा॒भ्या॒म् । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै । पे॒रिति॑ । वै । ए॒षः । प्र॒जा॒मिति॑
 प्र—जा॒म् । प॒शून् । व॒प॒ति॒ । यः । अ॒प्स्वि॒त्यप्—सु । भ॒स्म । प्र॒वे॒श॒य॒तीति॑ प्र—वे॒श॒य॒ति॒ । पुनः॑ ।
 ऊ॒र्जा । स॒ह । र॒य्या । इति॑ । पुनः॑ । उ॒दै॒ती॒त्यु॒त्—ऐति॑ । प्र॒जा॒मिति॑ प्र—जा॒म् । ए॒व । प॒शून् ।
 आ॒त्म॒न् । ध॒त्ते । पुनः॑ । त्वा । आ॒दि॒त्याः । १२ (५०) ॥ [१२] ॥ रु॒द्राः । व॒स॒वः । स॒मिति॑ ।
 इ॒न्ध॒ता॒म् । इति॑ । आ॒ह । ए॒ताः । वै । ए॒तम् । दे॒व॒ताः । अ॒ग्ने । स॒मिति॑ । ऐ॒न्ध॒त् । ता॒भिः । ए॒व ।
 ए॒न॒म् । स॒मिति॑ । इ॒न्धे । बो॒ध । सः । बो॒धि॒ । इति॑ । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठ॒ते । बो॒ध॒य॒ति॒ । ए॒व । ए॒न॒म् ।
 तस्मा॑त् । सु॒त्वा । प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । प्रेति॑ । बु॒द्ध॒य॒न्ते । य॒था॒स्था॒नमिति॑ य॒था—स्था॒नम् ।
 उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठ॒ते । तस्मा॑त् । य॒था॒स्था॒नमिति॑ य॒था—स्था॒नम् । प॒श॒वः । पुनः॑ । ए॒त्येत्या॑—इत्य॑ ।
 उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठ॒न्ते ॥ [१३] ॥

(वै विश्वे देवा ज्योतिष्मा नपचिततमौ त्रिवृद्धा आदित्या द्विचत्वारिंशच्च)

॥ २ ॥

★

या॒व॒ती । वै । पृ॒थि॒वी । तस्यै॑ । य॒मः । आ॒धि॒प॒त्य॒मित्या॑धि—प॒त्य॒म् । पे॒रिति॑ । इ॒या॒य । यः ।
 वै । य॒मम् । दे॒व॒य॒ज॒न॒मिति॑ दे॒व—य॒ज॒न॒म् । अ॒स्याः । अ॒निर्या॑च्ये॒त्यनिः—या॑च्य । अ॒ग्नि॒म् ।
 चि॒नु॒ते । य॒मा॒य । ए॒न॒म् । सः । चि॒नु॒ते । अ॒पेति॑ । इ॒त् । इति॑ । अ॒ब॒द्ध॒व॒सा॒य॒य॒तीत्य॑धि—अ॒व॒सा॒य॒-
 य॒ति॒ । य॒मम् । ए॒व । दे॒व॒य॒ज॒न॒मिति॑ दे॒व—य॒ज॒न॒म् । अ॒स्यै॑ । नि॒र्या॑च्ये॒ति निः—या॑च्य । आ॒त्म॒ने ।
 अ॒ग्नि॒म् । चि॒नु॒ते । इ॒ष्व॒ग्रे॒णे॒ती॒षु—अ॒ग्रेण॑ । वै । अ॒स्याः । अ॒ना॒मृ॒त॒मित्य॑ना—मृ॒त॒म् । इ॒च्छ॒न्तः ।

न। अविन्दन्न। ते। देवाः। एतत्। यजुः। अपश्यन्न। अपेति। इत्। इति। यत्। एतेन।
 अब्ध्यवसाययतीत्यधि—अवसाययति। १४ (५०) ॥ [१४] ॥ अनामृत इत्यना—मृते। एव।
 अग्निम्। चिनुते। उदिति। हन्ति। यत्। एव। अस्याः। अमेद्ध्यम्। तत्। अपेति। हन्ति।
 अपः। अवेति। उरुषति। शान्त्यै। सिकताः। नीति। वपति। एतत्। वै। अग्नेः। वैश्वान-
 नरस्य। रूपम्। रूपेण। एव। वैश्वानरम्। अवेति। रुन्धे। ऊषान्। नीति। वपति। पुष्टिः।
 वै। एषा। प्रजननमिति प्र—जननम्। यत्। ऊषाः। पुष्ट्याम्। एव। प्रजनन इति प्र—जनने।
 अग्निम्। चिनुते। अथो इति। संज्ञान इति सं—ज्ञाने। एव। संज्ञानमिति सं—ज्ञानम्। हि।
 एतत्। १५ (५०) ॥ [१५] ॥ पशूनाम्। यत्। ऊषाः। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। सह।
 आस्ताम्। ते इति। वियती इति वि—यती। अब्रूताम्। अस्तु। एव। नौ। सह। यज्ञियम्। इति।
 यत्। अमुष्याः। यज्ञियम्। आसीत्। तत्। अस्याम्। अदधात्। ते। ऊषाः। अभवन्न। यत्।
 अस्याः। यज्ञियम्। आसीत्। तत्। अमुष्याम्। अदधात्। तत्। अदः। चन्द्रमसि। कृष्णम्।
 ऊषान्। निवपन्निति नि—वपन्न। अदः। ध्यायेत्। द्यावापृथिव्योरिति द्यावा—पृथिव्योः। एव।
 यज्ञिये। अग्निम्। चिनुते। अयम्। सः। अग्निः। इति। विश्वामित्रस्येति विश्व—मित्रस्य।
 १६ (५०) ॥ [१६] ॥ सूक्तमिति सु—उक्तम्। भवति। एतेन। वै। विश्वामित्र इति विश्व—
 मित्रः। अग्नेः। प्रियम्। धाम्। अवेति। अरुन्ध। अग्नेः। एव। एतेन। प्रियम्। धाम्। अवेति।
 रुन्धे। छन्दोभिरिति छन्दः—भिः। वै। देवाः। सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम्। आयन्न।
 चतस्रः। प्राचीः। उपेति। दधाति। चत्वारि। छन्दांसि। छन्दोभिरिति छन्दः—भिः। एव।
 तत्। यजमानः। सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम्। एति। तेषाम्। सुवर्गमिति सुवः—गम्।
 लोकम्। यताम्। दिशः। समिति। अह्वीयन्त। ते। द्वे इति। पुरस्तात्। समीची इति। उपेति।
 अदधत्। द्वे इति। १७ (५०) ॥ [१७] ॥ पश्चात्। समीची इति। ताभिः। वै। ते। दिशः।
 अदृहन्न। यत्। द्वे इति। पुरस्तात्। समीची इति। उपदधातीत्युप—दधाति। द्वे इति। पश्चात्।
 समीची इति। दिशाम्। विधृत्या इति वि—धृत्यै। अथो इति। पशवः। वै। छन्दांसि। पशून्।
 एव। अस्मै। समीचः। दधाति। अष्टौ। उपेति। दधाति। अष्टारुषरेत्यष्टा—अरुषरा। गायत्री।
 गायत्रः। अग्निः। यावान्। एव। अग्निः। तम्। चिनुते। अष्टौ। उपेति। दधाति। अष्टारुषरे-

त्यष्टा—अ॒ख॒ष॒रा । गा॒य॒त्री । गा॒य॒त्री । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॒ सु॒वः—गम् । लो॒कम् । अ॒ञ्ज॒सा । वे॒द । सु॒व॒र्ग॒स्ये॒ति॒ सु॒वः—गस्य॑ । लो॒कस्य॑ । १८ (५०) ॥ [१८] ॥ प्र॒ज्ञा॒त्या इति॑ प्र—ज्ञा॒त्यै । त्रयो॑-
द॒शेति॑ त्रयः—द॒श । लो॒कं॒पृ॒णा इति॑ लो॒कं—पृ॒णाः । उ॒पेति॑ । द॒धा॒ति । ए॒क॒विं॒शति॑रि॒त्येक—
विं॒शतिः । स॒मि॒ति । प॒द्य॒न्ते । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्र॒ति—स्था । वै । ए॒क॒विं॒श इत्ये॑क—विं॒शः । प्र॒ति॒ष्ठेति॑
प्र॒ति—स्था । गा॒र्ह॒प॒त्य इति॑ गा॒र्ह—प॒त्यः । ए॒क॒विं॒शस्ये॑त्ये॒क—विं॒शस्य॑ । ए॒व । प्र॒ति॒ष्ठा॒मि॒ति॒
प्र॒ति—स्था॒म् । गा॒र्ह॒प॒त्यमि॑ति गा॒र्ह—प॒त्यम् । अ॒नु । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । प्र॒तीति॑ । अ॒ग्निम् ।
चि॒क्या॒नः । ति॒ष्ठति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । प॒ञ्च॒चि॒तीक॑मि॒ति प॒ञ्च—चि॒तीक॑म् । चि॒न्वी॒त । प्र॒थ॒मम् ।
चि॒न्वा॒नः । पा॒ङ्क्तः॑ । य॒ज्ञः । पा॒ङ्क्ताः॑ । प॒श॒वः । य॒ज्ञम् । ए॒व । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । त्रि॒चि॒ती-
क॑मि॒ति त्रि—चि॒तीक॑म् । चि॒न्वी॒त । द्वि॒तीय॑म् । चि॒न्वा॒नः । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । ए॒षु । ए॒व ।
लो॒केषु॑ । १९ (५०) ॥ [१९] ॥ प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । ए॒क॒चि॒तीक॑मि॒त्येक—चि॒तीक॑म् । चि॒न्वी॒त ।
तृ॒तीय॑म् । चि॒न्वा॒नः । ए॒क॒धे॒त्येक—धा । वै । सु॒व॒र्ग इति॑ सु॒वः—गः । लो॒कः । ए॒क॒वृ॒तेत्ये॑क—
वृ॒ता । ए॒व । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॒ सु॒वः—गम् । लो॒कम् । ए॒ति । पु॒री॒षेण॑ । अ॒भीति॑ । ऊ॒हति॑ । तस्मा॑त् ।
मा॒सेन॑ । अ॒स्थि॑ । छ॒न्नम् । न । दु॒श्च॒र्मेति॑ दुः—च॒र्मा । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । प॒ञ्च । चि॒तयः॑ ।
भ॒वन्ति॑ । प॒ञ्च॒भि॒रिति॑ प॒ञ्च—भिः । पु॒री॒षैः । अ॒भीति॑ । ऊ॒हति॑ । द॒श । स॒मि॒ति । प॒द्य॒न्ते । द॒शा॒ख॒ष-
रेति॑ द॒श—अ॒ख॒ष॒रा । वि॒रा॒डिति॑ वि—रा॒ट् । अ॒न्नम् । वि॒रा॒डिति॑ वि—रा॒ट् । वि॒रा॒जीति॑ वि—रा॒जि ।
ए॒व । अ॒न्नाद्य॑ इत्य॑न्न—अ॒द्ये । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ ॥ [२०] ॥

(अ॒ब्र॒ह्म॒व॒सा॒यय॑ति ह्ये॒तं द्वि॒श्वा॒मि॒त्र॒स्या द॒धत॑ द्वे लो॒कस्य॑ लो॒केषु॑ स॒प्तच॑त्वारिं॒शच्च॑)

॥ ३ ॥

वी॒ति । वै । ए॒तौ । द्वि॒षा॒ते इति॑ । यः । च । पु॒रा । अ॒ग्निः । यः । च । उ॒खाया॑म् । स॒मि॒ति । इ॒तम् ।
इति॑ । च॒त॒सृ॒भि॒रिति॑ च॒त॒सृ—भिः । स॒म् । नी॒ति । व॒पति॑ । च॒त्वा॒रि । छ॒न्दा॑सि । छ॒न्दा॑सि ।
ख॒लु । वै । अ॒ग्नेः । प्रि॒या । त॒नूः । प्रि॒यया॑ । ए॒व । ए॒नौ । त॒नुवा॑ । स॒मि॒ति । शा॒स्ति । स॒मि॒ति ।
इ॒तम् । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । ब्र॒ह्म॒णा । ख॒ष॒त्रम् । स॒मि॒ति । ए॒ति । यत् । स॒न्यु॒प्येति॑ सं—
न्यु॒प्य । वि॒हर॒तीति॑ वि—ह॒रति॑ । तस्मा॑त् । ब्र॒ह्म॒णा । ख॒ष॒त्रम् । वी॒ति । ए॒ति । ऋ॒तु॒भि॒रित्यु॑तु—
भिः । २१ (५०) ॥ [२१] ॥ वै । ए॒तम् । दी॒ख॒ष॒यन्ति॑ । सः । ऋ॒तु॒भि॒रित्यु॑तु—भिः । ए॒व ।

विमुच्य इति वि—मुच्यः। माता। इव। पुत्रम्। पृथिवी। पुरीष्यम्। इति। आह। ऋतुभिरित्यूतु—भिः। एव। एनम्। दीर्घयित्वा। ऋतुभिरित्यूतु—भिः। वीति। मुञ्चति। वैश्वानर्या। शिष्यम्। एति। दत्ते। स्वदयति। एव। एनत्। नैर्ऋतीरिति नैः—ऋतीः। कृष्णाः। तिस्रः। तुषपक्वा इति तुष—पक्वाः। भवन्ति। निरृहत्या इति निः—ऋत्यै। वै। एतत्। भागधेयमिति भाग—धेयम्। यत्। तुषाः। निरृहत्या इति निः—ऋत्यै। रूपम्। कृष्णम्। रूपेण। एव। निरृहतिमिति निः—ऋतिम्। निरवदयत् इति निः—अवदयते। इमाम्। दिशम्। यन्ति। एषा। २२ (५०) ॥ [२२] ॥ वै। निरृहत्या इति निः—ऋत्यै। दिक्। स्वायाम्। एव। दिशि। निरृहतिमिति निः—ऋतिम्। निरवदयत् इति निः—अवदयते। स्वकृत इति स्व—कृते। इरिणे। उपेति। दधाति। प्रदर इति प्र—दरे। वा। एतत्। वै। निरृहत्या इति निः—ऋत्याः। आयतनमित्या—यतनम्। स्वे। एव। आयतन इत्या—यतने। निरृहतिमिति निः—ऋतिम्। निरवदयत् इति निः—अवदयते। शिष्यम्। अभि। उपेति। दधाति। नैर्ऋत इति नैः—ऋतः। वै। पाशः। साख्यादिति स—अख्यात्। एव। एनम्। निरृहतिपाशादिति निरृहति—पाशात्। मुञ्चति। तिस्रः। उपेति। दधाति। त्रेधाविहित इति त्रेधा—विहितः। वै। पुरुषः। यावान्। एव। पुरुषः। तस्मात्। निरृहतिमिति निः—ऋतिम्। अवेति। यजते। पराचीः। उपेति। २३ (५०) ॥ [२३] ॥ दधाति। पराचीम्। एव। अस्मात्। निरृहतिमिति निः—ऋतिम्। प्रेति। नुदते। अप्रतीर्यमित्यप्रति—ईर्यम्। एति। यन्ति। निरृहत्या इति निः—ऋत्याः। अन्तर्हित्या इत्यन्तः—हित्यै। मार्जयित्वा। उपेति। तिष्ठन्ते। मेढ्यत्वायेति मेढ्य—त्वायं। गारूहपत्यमिति गारूह—पत्यम्। उपेति। तिष्ठन्ते। निरृहतिलोक इति निरृहति—लोके। एव। चरित्वा। पूताः। देवलोकमिति देव—लोकम्। उपावर्तन्त इत्युप—आवर्तन्ते। एकया। उपेति। तिष्ठन्ते। एकधेत्येक—धा। एव। यजमाने। वीर्यम्। दधति। निवेशन इति नि—वेशनः। सङ्गमन इति सं—गमनः। वसूनाम्। इति। आह। प्रजेति प्र—जा। वै। पशवः। वसु। प्रजयेति प्र—जया। एव। एनम्। पशुभिरिति पशु—भिः। समिति। अर्द्धयन्ति ॥ [२४] ॥

(ऋतुभि रेषा पराचीरुपा षाचत्वारिंशच्च)

॥ ४ ॥

पुरुषमात्रेणेति पुरुष—मात्रेण। वीति। मिमीते। यज्ञेन। वै। पुरुषः। सम्मित इति सं—
मितः। यज्ञपुरुषेति यज्ञ—पुरुषा। एव। एनम्। वीति। मिमीते। यावान्। पुरुषः। ऊर्ध्व-
बाहुरित्युर्ध्व—बाहुः। तावान्। भवति। एतावत्। वै। पुरुषे। वीर्यम्। वीर्येण। एव। एनम्।
वीति। मिमीते। पुरुषी। भवति। न। हि। अपरुषः। पतितुम्। अरहति। अरत्निना। पुरुषौ।
द्राघीयाःसौ। भवतः। तस्मात्। परुषप्रवयाःसीति परुष—प्रवयाःसि। वयाःसि। व्याम-
मात्राविति व्याम—मात्रौ। पुरुषौ। च। पुच्छम्। च। भवति। एतावत्। वै। पुरुषे। वीर्यम्।
२५ (५०) ॥ [२५] ॥ वीर्यसम्मित इति वीर्य—सम्मितः। वेणुना। वीति। मिमीते। आग्नेयः।
वै। वेणुः। सयोनित्वायेति सयोनि—त्वायं। यजुषा। युनक्ति। यजुषा। कृषति। व्यावृत्त्या
इति वि—आवृत्त्यै। षड्वेनेति षट्—गवेन। कृषति। षट्। वै। ऋतवः। ऋतुभिरित्युतु—भिः।
एव। एनम्। कृषति। यत्। द्वादशगवेनेति द्वादश—गवेन। सँव्वथ्सरेणेति सं—वथ्सरेण। एव।
इयम्। वै। अग्नेः। अतिदाहादित्यति—दाहात्। अबिभेत्। सा। एतत्। द्विगुणमिति द्वि—
गुणम्। अपश्यत्। कृष्टम्। च। अकृष्टम्। च। ततः। वै। इमाम्। न। अतीति। अदहत्।
यत्। कृष्टम्। च। अकृष्टम्। च। २६ (५०) ॥ [२६] ॥ भवति। अस्याः। अनतिदाहायेत्य-
नति—दाहाय। द्विगुणमिति द्वि—गुणम्। तु। वै। अग्निम्। उद्यन्तुमित्युत—यन्तुम्। अरहति।
इति। आहुः। यत्। कृष्टम्। च। अकृष्टम्। च। भवति। अग्नेः। उद्यत्या इत्युत—यत्यै। एता-
वन्तः। वै। पशवः। द्विपाद इति द्वि—पादः। च। चतुष्पाद इति चतुः—पादः। च। तान्। यत्।
प्राचः। उथ्सृजेदित्युत—सृजेत्। रुद्राय। अपीति। दक्ष्यात्। यत्। दक्षिणा। पितृभ्य इति
पितृ—भ्यः। नीति। ध्रुवेत्। यत्। प्रतीचः। रक्षाःसि। हन्युः। उदीचः। उदिति। सृजति।
एषा। वै। देवमनुष्याणामिति देव—मनुष्याणाम्। शान्ता। दिक्। २७ (५०) ॥ [२७] ॥
ताम्। एव। एनान्। अनु। उदिति। सृजति। अथो इति। खलु। इमाम्। दिशम्। उदिति।
सृजति। असौ। वै। आदित्यः। प्राण इति प्र—अनः। प्राणमिति प्र—अनम्। एव। एनान्।
अनु। उदिति। सृजति। दक्षिणा। पर्यावर्तन्त इति परि—आवर्तन्ते। स्वम्। एव। वीर्यम्।
अन्विति। पर्यावर्तन्त इति परि—आवर्तन्ते। तस्मात्। दक्षिणः। अर्द्धः। आत्मनः। वीर्या-
वत्तर इति वीर्यावत्—तरः। अथो इति। आदित्यस्य। एव। आवृतमित्या—वृतम्। अन्विति।

पर्यावर्तन्ते इति परि—आवर्तन्ते। तस्मात्। पराञ्चः। पशवः। वीति। तिष्ठन्ते। प्रत्यञ्चः। एति।
वर्तन्ते। तिस्रस्तिस्त्र इति तिस्रः—तिस्रः। सीताः। २८ (५०) ॥ [२८] ॥ कृषति। त्रिवृतमिति
त्रि—वृतम्। एव। यज्ञमुख इति यज्ञ—मुखे। वीति। यातयति। ओषधीः। वपति। ब्रह्मणा।
अन्नम्। अवेति। रुन्धे। अर्के। अर्कः। चीयते। चतुर्दशभिरिति चतुर्दश—भिः। वपति।
सप्त। ग्राम्याः। ओषधयः। सप्त। आरण्याः। उभयीषाम्। अवरुद्ध्या इत्यव—रुद्ध्यै। अन्न-
स्यान्नस्येत्यन्नस्य—अन्नस्य। वपति। अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य—अन्नस्य। अवरुद्ध्या इत्यव—
रुद्ध्यै। कृष्टे। वपति। कृष्टे। हि। ओषधयः। प्रतितिष्ठन्तीति प्रति—तिष्ठन्ति। अनुसीतमि-
त्यनु—सीतम्। वपति। प्रजात्या इति प्र—जात्यै। द्वादशस्विति द्वादश—सु। सीतासु। वपति।
द्वादश। मासाः। सव्वथ्सर इति सं—वथ्सरः। सव्वथ्सरेणेति सं—वथ्सरेण। एव। अस्मै।
अन्नम्। पचति। यत्। अग्निचिदित्यग्नि—चित्। २९ (५०) ॥ [२९] ॥ अनवरुद्धस्येत्यनव—
रुद्धस्य। अश्जीयात्। अवरुद्धेनेत्यव—रुद्धेन। वीति। ऋद्ध्येत। ये। वनस्पतीनाम्। फलग्र-
हय इति फल—ग्रहयः। तान्। इद्धमे। अपि। प्रेति। उख्षेत। अनवरुद्धस्येत्यनव—रुद्धस्य।
अवरुद्ध्या इत्यव—रुद्ध्यै। दिग्भ्य इति दिक्—भ्यः। लोष्टान्। समिति। अस्यति। दिशाम्।
एव। वीर्यम्। अवरुद्ध्येत्यव—रुद्ध्यै। दिशाम्। वीर्यै। अग्निम्। चिनुते। यम्। द्विष्यात्। यत्र।
सः। स्यात्। तस्यै। दिशः। लोष्टम्। एति। हरेत्। इषम्। ऊर्जम्। अहम्। इतः। एति।
ददे। इति। इषम्। एव। ऊर्जम्। तस्यै। दिशः। अवेति। रुन्धे। रूषोर्धुकः। भवति। यः।
तस्याम्। दिशि। भवति। उत्तरवेदिमित्युत्तर—वेदिम्। उपेति। वपति। उत्तरवेद्यामित्युत्तर—
वेद्याम्। हि। अग्निः। चीयते। अथो इति। पशवः। वै। उत्तरवेदिरित्युत्तर—वेदिः। पशून्।
एव। अवेति। रुन्धे। अथो इति। यज्ञपरुष इति यज्ञ—परुषः। अनन्तरित्या इत्यनन्तः—
इत्यै ॥ [३०] ॥

(च भवत्येतावद्वै पुरुषे वीर्यं यत्कृष्टञ्चाकृष्टञ्च दिस् सीता अग्निचि दव पञ्चविंशतिश्च)

॥ ५ ॥

★

अग्ने। तव। श्रवः। वयः। इति। सिकताः। नीति। वपति। एतत्। वै। अग्नेः। वैश्वानरस्य।
सूक्तमिति सु—उक्तम्। सूक्तेनेति सु—उक्तेन। एव। वैश्वानरम्। अवेति। रुन्धे। षड्भिरिति षट्—

भिः। नीति। वपति। षट्। वै। ऋतवः। सव्वथ्सर इति सं—वथ्सरः। सव्वथ्सर इति सं—
वथ्सरः। अग्निः। वैश्वानरः। साख्यादिति स—अख्यात्। एव। वैश्वानरम्। अवेति। रुन्धे।
समुद्रम्। वै। नाम। एतत्। छन्दः। समुद्रम्। अन्विति। प्रजा इति प्र—जाः। प्रेति। जायन्ते।
यत्। एतेन। सिकताः। निवपतीति नि—वपति। प्रजानामिति प्र—जानाम्। प्रजननायेति प्र—
जननाय। इन्द्रः। ३१ (५०) ॥ [३१] ॥ वृत्राय। वज्रम्। प्रेति। अहरत्। सः। त्रेधा। वीति।
अभवत्। स्फ्यः। तृतीयम्। रथः। तृतीयम्। यूपः। तृतीयम्। ये। अन्तश्शरा इत्यन्तः—
शराः। अशीर्यन्त। ताः। शर्कराः। अभवन्। तत्। शर्कराणाम्। शर्करत्वमिति शर्कर—त्वम्।
वज्रः। वै। शर्कराः। पशुः। अग्निः। यत्। शर्कराभिः। अग्निम्। परिमिनोतीति परि—मिनोति।
वज्रेण। एव। अस्मै। पशून्। परीति। गृह्णाति। तस्मात्। वज्रेण। पशवः। परिगृहीता इति
परि—गृहीताः। तस्मात्। स्थेयान्। अस्थेयसः। न। उपेति। हरते। त्रिसप्ताभिरिति त्रि—
सप्ताभिः। पशुकामस्येति पशु—कामस्य। ३२ (५०) ॥ [३२] ॥ परीति। मिनुयात्। सप्त। वै।
शीरुषण्याः। प्राणा इति प्र—अनाः। प्राणा इति प्र—अनाः। पशवः। प्राणैरिति प्र—अनैः। एव।
अस्मै। पशून्। अवेति। रुन्धे। त्रिणवाभिरिति त्रि—नवाभिः। भ्रातृव्यवत् इति भ्रातृव्य—वत्।
त्रिवृतमिति त्रि—वृतम्। एव। वज्रम्। संभृत्येति सं—भृत्यं। भ्रातृव्याय। प्रेति। हरति। स्तृत्यै।
अपरिमिताभिरित्यपरि—मिताभिः। परीति। मिनुयात्। अपरिमितस्येत्यपरि—मितस्य। अव-
रुद्ध्या इत्यव—रुद्ध्यै। यम्। कामयेत। अपशुः। स्यात्। इति। अपरिमित्येत्यपरि—मित्य।
तस्य। शर्कराः। सिकताः। वीति। ऊहेत्। अपरिगृहीत इत्यपरि—गृहीते। एव। अस्य। विषू-
चीनम्। रेतः। परेति। सिञ्चति। अपशुः। एव। भवति। ३३ (५०) ॥ [३३] ॥ यम्। काम-
येत। पशुमानिति पशु—मान्। स्यात्। इति। परिमित्येति परि—मित्यं। तस्य। शर्कराः।
सिकताः। वीति। ऊहेत्। परिगृहीत इति परि—गृहीते। एव। अस्मै। समीचीनम्। रेतः।
सिञ्चति। पशुमानिति पशु—मान्। एव। भवति। सौम्या। वीति। ऊहति। सोमः। वै। रेतोधा
इति रेतः—धाः। रेतः। एव। तत्। दधाति। गायत्रिया। ब्राह्मणस्य। गायत्रः। हि। ब्राह्मणः।
त्रिष्टुभा। राजन्यस्य। त्रैष्टुभः। हि। राजन्यः। शय्युमिति शं—युम्। बारूहस्पत्यम्। मेघः।
न। उपेति। अनमत्। सः। अग्निम्। प्रेति। अविशत्। ३४ (५०) ॥ [३४] ॥ सः। अग्नेः।

कृष्णः। रूपम्। कृत्वा। उदिति। आयत। सः। अश्वम्। प्रेति। अविशत्। सः। अश्वस्य।
 अवान्तरशफ इत्यवान्तर—शफः। अभवत्। यत्। अश्वम्। आक्रमयतीत्या—क्रमयति। यः।
 एव। मेघः। अश्वम्। प्रेति। अविशत्। तम्। एव। अवेति। रुन्धे। प्रजापतिनेति प्रजा—पतिना।
 अग्निः। चेतव्यः। इति। आहुः। प्राजापत्य इति प्राजा—पत्यः। अश्वः। यत्। अश्वम्। आक्र-
 मयतीत्या—क्रमयति। प्रजापतिनेति प्रजा—पतिना। एव। अग्निम्। चिनुते। पुष्करपर्णमिति
 पुष्कर—पर्णम्। उपेति। दधाति। योनिः। वै। अग्नेः। पुष्करपर्णमिति पुष्कर—पर्णम्। सयो-
 निमिति स—योनिम्। एव। अग्निम्। चिनुते। अपाम्। पृष्ठम्। असि। इति। उपेति। दधाति।
 अपाम्। वै। एतत्। पृष्ठम्। यत्। पुष्करपर्णमिति पुष्कर—पर्णम्। रूपेण। एव। एतत्। उपेति।
 दधाति ॥ [३५] ॥

(इन्द्रः पशुकामस्य भवत्य विशथ् सयोनं विशतिश्च)

॥ ६ ॥

★

ब्रह्म। जज्ञानम्। इति। रुक्मम्। उपेति। दधाति। ब्रह्ममुखा इति ब्रह्म—मुखाः। वै। प्रजा-
 पतिरिति प्रजा—पतिः। प्रजा इति प्र—जाः। असृजत्। ब्रह्ममुखा इति ब्रह्म—मुखाः। एव।
 तत्। प्रजा इति प्र—जाः। यजमानः। सृजते। ब्रह्म। जज्ञानम्। इति। आह। तस्मात्।
 ब्राह्मणः। मुख्यः। मुख्यः। भवति। यः। एवम्। वेद। ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः।
 वदन्ति। न। पृथिव्याम्। न। अन्तरिक्षे। न। दिवि। अग्निः। चेतव्यः। इति। यत्।
 पृथिव्याम्। चिन्वीत। पृथिवीम्। शुचा। अर्पयेत्। न। ओषधयः। न। वनस्पतयः। ३६
 (५०) ॥ [३६] ॥ प्रेति। जायेरन्न। यत्। अन्तरिक्षे। चिन्वीत। अन्तरिक्षम्। शुचा।
 अर्पयेत्। न। वयांसि। प्रेति। जायेरन्न। यत्। दिवि। चिन्वीत। दिवम्। शुचा। अर्पयेत्।
 न। पर्जन्यः। वरुषेत्। रुक्मम्। उपेति। दधाति। अमृतम्। वै। हिरण्यम्। अमृते। एव।
 अग्निम्। चिनुते। प्रजात्या इति प्र—जात्यै। हिरण्यम्। पुरुषम्। उपेति। दधाति। यज-
 मानलोकस्येति यजमान—लोकस्य। विधृत्या इति वि—धृत्यै। यत्। इष्टकायाः। आतृण-
 मित्या—तृणम्। अनूपदद्यादित्यनु—उपदद्यात्। पशूनाम्। च। यजमानस्य। च। प्राण-
 मिति प्र—अनम्। अपीति। दद्यात्। द्रिष्यतः। ३७ (५०) ॥ [३७] ॥ प्राञ्चम्। उपेति।

दधाति। दाधार। यजमानलोकमिति यजमान—लोकम्। न। पशूनाम्। च। यजमानस्य।
 च। प्राणमिति प्र—अनम्। अपीति। दधाति। अथो इति। खलु। इष्टकायाः। आतृण्ण-
 मित्या—तृणम्। अनु। उपेति। दधाति। प्राणानामिति प्र—अनानाम्। उथ्सृष्ट्या इत्युत्—
 सृष्ट्यै। द्रप्सः। चस्कन्द। इति। अभीति। मृशति। होत्रासु। एव। एनम्। प्रतीति। स्थापयति।
 स्रुचौ। उपेति। दधाति। आज्यस्य। पूर्णाम्। कार्ष्ण्यमयीमिति कार्ष्ण्य—मयीम्। ददधः।
 पूर्णाम्। औदुंबरीम्। इयम्। वै। कार्ष्ण्यमयीमिति कार्ष्ण्य—मयीम्। असौ। औदुंबरी। इमे इति।
 एव। उपेति। धत्ते। ३८ (५०) ॥ [३८] ॥ तूष्णीम्। उपेति। दधाति। न। हि। इमे इति।
 यजुषा। आम्नुम्। अरूहति। दखिणाम्। कार्ष्ण्यमयीमिति कार्ष्ण्य—मयीम्। उत्तरामित्युत्—
 तराम्। औदुंबरीम्। तस्मात्। अस्याः। असौ। उत्तरेत्युत्—तरा। आज्यस्य। पूर्णाम्। कार्ष्ण्य-
 मयीमिति कार्ष्ण्य—मयीम्। वज्रः। वै। आज्यम्। वज्रः। कार्ष्ण्यः। वज्रेण। एव। यज्ञस्य।
 दखिणतः। रक्षांसि। अपेति। हन्ति। ददधः। पूर्णाम्। औदुंबरीम्। पशवः। वै। दधि।
 ऊर्क। उदुंबरः। पशुषु। एव। ऊर्जम्। दधाति। पूर्ण इति। उपेति। दधाति। पूर्ण इति। एव।
 एनम्। ३९ (५०) ॥ [३९] ॥ अमुष्मिन्न। लोके। उपेति। तिष्ठेते इति। विराजीति वि—राजि।
 अग्निः। चेतव्यः। इति। आहुः। स्रुक। वै। विराडिति वि—राट्। यत्। स्रुचौ। उपदधातीत्युप—
 दधाति। विराजीति वि—राजि। एव। अग्निम्। चिनुते। यज्ञमुखे यज्ञमुख इति यज्ञमुखे—
 यज्ञमुखे। वै। क्रियमाणे। यज्ञम्। रक्षांसि। जिघांसन्ति। यज्ञमुखमिति यज्ञ—मुखम्।
 रुक्मः। यत्। रुक्मम्। व्याघारयतीति वि—आघारयति। यज्ञमुखादिति यज्ञ—मुखात्। एव।
 रक्षांसि। अपेति। हन्ति। पञ्चभिरिति पञ्च—भिः। व्याघारयतीति वि—आघारयति। पाङ्कः।
 यज्ञः। यावान्। एव। यज्ञः। तस्मात्। रक्षांसि। अपेति। हन्ति। अख्णया। व्याघारयतीति
 वि—आघारयति। तस्मात्। अख्णया। पशवः। अङ्गानि। प्रेति। हरन्ति। प्रतिष्ठित्या इति
 प्रति—स्थित्यै ॥ [४०] ॥

(वनस्पतयो दखिणतो धत्त एनं तस्मादख्णयापञ्च च)

॥ ७ ॥

स्वयमातृणामिति स्वयं—आतृणाम्। उपेति। दधाति। इयम्। वै। स्वयमातृणोति
 स्वयं—आतृणा। इमाम्। एव। उपेति। धत्ते। अश्वम्। उपेति। घ्रापयति। प्राणमिति प्र—
 अनम्। एव। अस्याम्। दधाति। अथो इति। प्राजापत्य इति प्राजा—पत्यः। वै। अश्वः। प्रजाप-
 तिनेति प्रजा—पतिना। एव। अग्निम्। चिनुते। प्रथमा। इष्टका। उपधीयमानेत्युप—धीयमाना।
 पशूनाम्। च। यजमानस्य। च। प्राणमिति प्र—अनम्। अपीति। दधाति। स्वयमातृणोति
 स्वयं—आतृणा। भवति। प्राणानामिति प्र—अनानाम्। उथ्सृष्ट्या इत्युत्—सृष्ट्यै। अथो इति।
 सुवर्गस्येति सुवः—गस्य। लोकस्य। अनुख्यात्या इत्यनु—ख्यात्यै। अग्नौ। अग्निः। चेतव्यः।
 इति। आहुः। एषः। वै। ४१ (५०) ॥ [४१] ॥ अग्निः। वैश्वानरः। यत्। ब्राह्मणः। तस्मै।
 प्रथमाम्। इष्टकाम्। यजुष्कृतमिति यजुः—कृतम्। प्रेति। यच्छेत्। ताम्। ब्राह्मणः। च।
 उपेति। दद्ध्याताम्। अग्नौ। एव। तत्। अग्निम्। चिनुते। ईश्वरः। वै। एषः। आर्तम्। आर्तो-
 रित्या—अर्तोः। यः। अविद्वान्। इष्टकाम्। उपदधातीत्युप—दधाति। त्रीन्। वरान्। दद्यात्।
 त्रयः। वै। प्राणा इति प्र—अनाः। प्राणानामिति प्र—अनानाम्। स्पृत्यै। द्वौ। एव। देयौ।
 द्वौ। हि। प्राणाविति प्र—अनौ। एकः। एव। देयः। एकः। हि। प्राण इति प्र—अनः। पशुः।
 ४२ (५०) ॥ [४२] ॥ वै। एषः। यत्। अग्निः। न। खलु। वै। पशवः। आर्यवसे। रमन्ते।
 दूर्वेष्टकामिति दूर्वा—इष्टकाम्। उपेति। दधाति। पशूनाम्। धृत्यै। द्वाभ्याम्। प्रतितिष्ठत्या इति
 प्रति—स्थित्यै। काण्डात्काण्डादिति काण्डात्—काण्डात्। प्ररोहन्तीति प्र—रोहन्ती। इति।
 आह। काण्डेनकाण्डेनेति काण्डेन—काण्डेन। हि। एषा। प्रतितिष्ठतीति प्रति—तिष्ठति। एवा।
 नः। दूर्वे। प्रेति। तनु। सहस्रेण। शतेन। च। इति। आह। साहस्रः। प्रजापतिरिति प्रजा—
 पतिः। प्रजापतेरिति प्रजा—पतेः। आस्यै। देवलख्णमिति देव—लख्णम्। वै। त्र्यालिखितेति
 त्रि—आलिखिता। ताम्। उत्तरलख्माणमित्युत्तर—लख्माणम्। देवाः। उपेति। अदधत्।
 अधरलख्माणमित्यधर—लख्माणम्। असुराः। यम्। ४३ (५०) ॥ [४३] ॥ कामयेत्।
 वसीयान्। स्यात्। इति। उत्तरलख्माणमित्युत्तर—लख्माणम्। तस्य। उपेति। दद्ध्यात्।
 वसीयान्। एव। भवति। यम्। कामयेत्। पापीयान्। स्यात्। इति। अधरलख्माणमित्यधर—
 लख्माणम्। तस्य। उपेति। दद्ध्यात्। असुरयोनिमित्यसुर—योनिम्। एव। एनम्। अनु।

परेति। भावयति। पापीयान्। भवति। त्र्यालिखितेति त्रि—आलिखिता। भवति। इमे। वै।
लोकाः। त्र्यालिखितेति त्रि—आलिखिता। एभ्यः। एव। लोकेभ्यः। भ्रातृव्यम्। अन्तः। एति।
अङ्गिरसः। सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम्। यतः। पुरोडाशः। कूर्मः। भूत्वा। अनु। प्रेति।
असर्पत्। ४४ (५०) ॥ [४४] ॥ यत्। कूर्मम्। उपदधातीत्युप—दधाति। यथा। ख्वेत्रविदिति
ख्वेत्र—वित्। अञ्जसा। नयति। एवम्। एव। एनम्। कूर्मः। सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम्।
अञ्जसा। नयति। मेधः। वै। एषः। पशूनाम्। यत्। कूर्मः। यत्। कूर्मम्। उपदधातीत्युप—
दधाति। स्वम्। एव। मेधम्। पश्यन्तः। पशवः। उपेति। तिष्ठन्ते। श्मशानम्। वै। एतत्।
क्रियते। यत्। मृतानाम्। पशूनाम्। शीरूषाणि। उपधीयन्त इत्युप—धीयन्ते। यत्। जीवन्तम्।
कूर्मम्। उपदधातीत्युप—दधाति। तेन। अश्मशानचिदित्यश्मशान—चित्। वास्तव्यः। वै।
एषः। यत्। ४५ (५०) ॥ [४५] ॥ कूर्मः। मधु। वाताः। ऋतायत इत्यृत—यते। इति। दद्घ्ना।
मधुमिश्रेणेति मधु—मिश्रेण। अभीति। अनक्ति। स्वदयति। एव। एनम्। ग्राम्यम्। वै। एतत्।
अन्नम्। यत्। दधि। आरण्यम्। मधु। यत्। दद्घ्ना। मधुमिश्रेणेति मधु—मिश्रेण। अभ्यनक्ती-
त्यभि—अनक्ति। उभयस्य। अवरुद्ध्या इत्यव—रुद्ध्यै। मही। द्यौः। पृथिवी। च। नः। इति।
आह। आभ्याम्। एव। एनम्। उभयतः। परीति। गृह्णाति। प्राञ्चम्। उपेति। दधाति। सुवर्ग-
स्येति सुवः—गस्य। लोकस्य। समष्ट्या इति सं—अष्ट्यै। पुरस्तात्। प्रत्यञ्चम्। उपेति। दधाति।
तस्मात्। ४६ (५०) ॥ [४६] ॥ पुरस्तात्। प्रत्यञ्चः। पशवः। मेधम्। उपेति। तिष्ठन्ते। यः।
वै। अर्पनाभिमित्यप—नाभिम्। अग्निम्। चिनुते। यजमानस्य। नाभिम्। अनु। प्रेति। विशति।
सः। एनम्। ईश्वरः। हिंसितोः। उलूखलम्। उपेति। दधाति। एषा। वै। अग्नेः। नाभिः।
सनाभिमिति स—नाभिम्। एव। अग्निम्। चिनुत्। अहिंसायै। औदुंबरम्। भवति। ऊर्कः। वै।
उदुंबरः। ऊर्जम्। एव। अवेति। रुन्धे। मद्ध्यतः। उपेति। दधाति। मद्ध्यतः। एव। अस्मै।
ऊर्जम्। दधाति। तस्मात्। मद्ध्यतः। ऊर्जा। भुञ्जते। इयत्। भवति। प्रजापतिनेति प्रजा-
पतिना। यज्ञमुखेनेति यज्ञ—मुखेन। सम्मितमिति सं—मितम्। अवेति। हन्ति। अन्नम्। एव।
अकः। वैष्णव्या। ऋचा। उपेति। दधाति। विष्णुः। वै। यज्ञः। वैष्णवाः। वनस्पतयः। यज्ञे।
एव। यज्ञम्। प्रतीति। स्थापयति ॥ [४७] ॥

(एष वै पशु र्य मंसर्प देश यत् तस्मात् तस्मात् सप्तविंशतिश्च)

॥ ८ ॥

★

एषाम्। वै। एतत्। लोकानाम्। ज्योतिः। संभृतमिति सं—भृतम्। यत्। उखा। यत्।
 उखाम्। उपदधातीत्युप—दधाति। एभ्यः। एव। लोकेभ्यः। ज्योतिः। अवेति। रुन्धे।
 मद्ध्यतः। उपेति। दधाति। मद्ध्यतः। एव। अस्मै। ज्योतिः। दधाति। तस्मात्। मद्ध्यतः।
 ज्योतिः। उपेति। आस्महे। सिकताभिः। पूरयति। एतत्। वै। अग्नेः। वैश्वानरस्य। रूपम्।
 रूपेण। एव। वैश्वानरम्। अवेति। रुन्धे। यम्। कामयेत। र्वोधुकः। स्यात्। इति। ऊनाम्।
 तस्य। उपेति। ४८ (५०) ॥ [४८] ॥ दद्ध्यत्। र्वोधुकः। एव। भवति। यम्। कामयेत।
 अनुपदस्यदित्यनुप—दस्यत्। अन्नम्। अद्यात्। इति। पूर्णाम्। तस्य। उपेति। दद्ध्यत्।
 अनुपदस्यदित्यनुप—दस्यत्। एव। अन्नम्। अत्ति। सहस्रम्। वै। प्रतीति। पुरुषः। पशूनाम्।
 यच्छति। सहस्रम्। अन्ये। पशवः। मद्ध्ये। पुरुषशीरूषमिति पुरुष—शीरूषम्। उपेति।
 दधाति। सवीर्यत्वायेति सवीर्य—त्वाय। उखायाम्। अपीति। दधाति। प्रतिष्ठामिति प्रति—
 स्थाम्। एव। एतत्। गमयति। व्यृद्धमिति वि—ऋद्धम्। वै। एतत्। प्राणैरिति प्र—अनैः।
 अमेद्ध्यम्। यत्। पुरुषशीरूषमिति पुरुष—शीरूषम्। अमृतम्। खलु। वै। प्राणा इति प्र—
 अनाः। ४९ (५०) ॥ [४९] ॥ अमृतम्। हिरण्यम्। प्राणेष्विति प्र—अनेषु। हिरण्यशल्का-
 निति हिरण्य—शल्कान्। प्रतीति। अस्यति। प्रतिष्ठामिति प्रति—स्थाम्। एव। एतत्। गम-
 यित्वा। प्राणैरिति प्र—अनैः। समिति। अर्द्धयति। दद्घ्ना। मधुमिश्रेणेति मधु—मिश्रेण। पू-
 रयति। मध्व्यः। असानि। इति। श्रुतातङ्घोनेति श्रुत—आतङ्घोने। मेद्ध्यत्वायेति मेद्ध्य—त्वाय।
 ग्राम्यम्। वै। एतत्। अन्नम्। यत्। दधि। आरण्यम्। मधु। यत्। दद्घ्ना। मधुमिश्रेणेति मधु—
 मिश्रेण। पूरयति। उभयस्य। अवरुद्धा इत्यव—रुद्धौ। पशुशीरूषाणीति पशु—शीरूषाणि।
 उपेति। दधाति। पशवः। वै। पशुशीरूषाणीति पशु—शीरूषाणि। पशून्। एव। अवेति। रुन्धे।
 यम्। कामयेत। अपशुः। स्यात्। इति। ५० (५०) ॥ [५०] ॥ विषूचीनानि। तस्य। उपेति।
 दद्ध्यत्। विषूचः। एव। अस्मात्। पशून्। दधाति। अपशुः। एव। भवति। यम्। कामयेत।
 पशुमानिति पशु—मान्। स्यात्। इति। समीचीनानि। तस्य। उपेति। दद्ध्यत्। समीचः।

ए॒व। अ॒स्मै। प॒शून्। द॒धा॒ति। प॒शु॒मा॒नि॒ति प॒शु—मा॒न्। ए॒व। भ॒व॒ति। पु॒र॒स्ता॒त्। प्र॒ती॒ची॒न॒म्।
 अ॒श्व॒स्य॒। उ॒पे॒ति। द॒धा॒ति। प॒श्चा॒त्। प्रा॒ची॒न॒म्। ऋ॒ष॒भ॒स्य॒। अ॒प॒श॒वः॒। वै। अ॒न्ये। गो॒ अ॒श्वे॒भ्य॒
 इति॑ गो—अ॒श्वे॒भ्यः॒। प॒श॒वः॒। गो॒ अ॒श्वानि॑ति गो—अ॒श्वान्। ए॒व। अ॒स्मै। स॒मी॒चः॒। द॒धा॒ति।
 ए॒ता॒व॒न्तः॒। वै। प॒श॒वः॒। ५१ (५०) ॥ [५१] ॥ द्वि॒पा॒द इति॑ द्वि—पा॒दः॒। च॒। च॒तु॒ष्पा॒द इति॑
 च॒तुः—पा॒दः॒। च॒। ता॒न्। वै। ए॒तत्। अ॒ग्नौ। प्रे॒ति। द॒धा॒ति। यत्। प॒शु॒शी॒र॒षा॒णी॒ति प॒शु—
 शी॒र॒षा॒णि। उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॒प—द॒धा॒ति। अ॒मु॒म्। आ॒र॒ण्य॒म्। अ॒न्वि॒ति। ते॒। दि॒शामि॑। इति॑।
 आ॒ह॒। ग्रा॒म्ये॒भ्यः॒। ए॒व। प॒शु॒भ्य॒ इति॑ प॒शु—भ्यः॒। आ॒र॒ण्य॒ान्। प॒शून्। शु॒च॒म्। अ॒नु॒। उ॒दि॒ति।
 सृ॒ज॒ति। तस्मा॑त्। स॒मा॒व॒त्। प॒शू॒ना॒म्। प्र॒जा॒य॒मा॒ना॒ना॒मि॒ति प्र—जा॒य॒मा॒ना॒ना॒म्। आ॒र॒ण्य॒ाः।
 प॒श॒वः॒। क॒नी॒या॒श्सः॒। शु॒चा॒। हि॒। ऋ॒ताः॒। सर्प॑शी॒र॒षमि॑ति सर्प—शी॒र॒षम्। उ॒पे॒ति। द॒धा॒ति।
 या॒। ए॒व। स॒र्पे॒। त्वि॒षिः॒। ता॒म्। ए॒व। अ॒वे॒ति। रु॒न्धे॒। ५२ (५०) ॥ [५२] ॥ यत्। स॒मी॒ची॒न॒म्।
 प॒शु॒शी॒र॒षै॒रि॒ति प॒शु—शी॒र॒षैः॒। उ॒प॒द॒द्वा॒दि॒त्यु॒प—द॒द्वा॒त्। ग्रा॒म्या॒न्। प॒शून्। द॒श्शु॒काः॒।
 स्युः॒। यत्। वि॒षू॒ची॒न॒म्। आ॒र॒ण्य॒ान्। य॒जुः॒। ए॒व। व॒दे॒त्। अ॒वे॒ति। ता॒म्। त्वि॒षि॒म्। रु॒न्धे॒। या॒।
 स॒र्पे॒। न॒। ग्रा॒म्या॒न्। प॒शून्। हि॒न॒स्ति॒। न॒। आ॒र॒ण्य॒ान्। अ॒थो इति॑। ख॒लु॒। उ॒प॒धे॒य॒मि॒त्यु॒प—
 धे॒य॒म्। ए॒व। यत्। उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॒प—द॒धा॒ति। ते॒न॒। ता॒म्। त्वि॒षि॒म्। अ॒वे॒ति। रु॒न्धे॒। या॒। स॒र्पे॒।
 यत्। य॒जुः॒। व॒द॒ति। ते॒न॒। शा॒न्त॒म् ॥ [५३] ॥

(ऊ॒नान्त॑स्यो॒प प्रा॒णाः स्या॒दि॒ति वै प॒शवो॑ रु॒न्धे च॒तु॒श्च॒त्वारि॑श्श॒च्च)

॥ ९ ॥

★

प॒शुः॒। वै। ए॒षः॒। यत्। अ॒ग्निः॒। यो॒निः॒। ख॒लु॒। वै। ए॒षा॒। प॒शोः॒। वी॒ति॒। क्रि॒य॒ते॒। यत्।
 प्रा॒ची॒न॒म्। ऐ॒ष्ट॒का॒त्। य॒जुः॒। क्रि॒य॒ते॒। रे॒तः॒। अ॒प॒स्याः॒। अ॒प॒स्याः॒। उ॒पे॒ति। द॒धा॒ति। यो॒नौ॒।
 ए॒व। रे॒तः॒। द॒धा॒ति। प॒ञ्च॒। उ॒पे॒ति। द॒धा॒ति। पा॒ङ्काः॒। प॒श॒वः॒। प॒शून्। ए॒व। अ॒स्मै। प्रे॒ति।
 ज॒न॒य॒ति। प॒ञ्च॒। द॒रु॒षि॒ण॒तः॒। व॒ज्रः॒। वै। अ॒प॒स्याः॒। व॒ज्रे॒ण॒। ए॒व। य॒ज्ञ॒स्य॒। द॒रु॒षि॒ण॒तः॒।
 र॒ख्वा॒श्सि॒। अ॒पे॒ति। ह॒न्ति॒। प॒ञ्च॒। प॒श्चा॒त्। ५४ (५०) ॥ [५४] ॥ प्रा॒ची॒ः॒। उ॒पे॒ति। द॒धा॒ति।
 प॒श्चा॒त्। वै। प्रा॒ची॒न॒म्। रे॒तः॒। धी॒य॒ते॒। प॒श्चा॒त्। ए॒व। अ॒स्मै। प्रा॒ची॒न॒म्। रे॒तः॒। द॒धा॒ति। प॒ञ्च॒।
 पु॒र॒स्ता॒त्। प्र॒ती॒ची॒ः॒। उ॒पे॒ति। द॒धा॒ति। प॒ञ्च॒। प॒श्चा॒त्। प्रा॒ची॒ः॒। तस्मा॑त्। प्रा॒ची॒न॒म्। रे॒तः॒।

धी॒य॒ते। प्र॒ती॒चीः॑। प्र॒जा इति॑ प्र—जाः। जा॒य॒न्ते। प॒ञ्च। उ॒त्तर॒त इत्यु॒त—त॒र॒तः। छ॒न्द॒स्याः॑।
 प॒श॒वः। वै। छ॒न्द॒स्याः॑। प॒शून्। ए॒व। प्र॒जा॒ता॒निति॑ प्र—जा॒ता॒न्। स्व॒म्। आ॒य॒त॒न॒मित्या॑—
 य॒त॒न॒म्। अ॒भि। प॒री॒ति। ऊ॒ह॒ते। इ॒य॒म्। वै। अ॒ग्नेः। अ॒ति॒दा॒हा॒दित्य॑ति—दा॒हात्। अ॒बि॒भेत्।
 सा। ए॒ताः। ५५ (५०) ॥ [५५] ॥ अ॒प॒स्याः॑। अ॒प॒श्य॒त्। ताः। उ॒पेति॑। अ॒ध॒त्त। त॒तः। वै।
 इ॒मा॒म्। न। अ॒ती॒ति। अ॒द॒ह॒त्। य॒त्। अ॒प॒स्याः॑। उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॒प—द॒धा॒ति। अ॒स्याः॑। अ॒न॒—
 ति॒दा॒हा॒येत्य॑न॒ति—दा॒हा॒य। उ॒वा॒च॒। ह॒। इ॒य॒म्। अ॒द॒त्। इ॒त्। सः। ब्र॒ह्म॒णा। अ॒न्न॒म्। य॒स्य॑।
 ए॒ताः। उ॒प॒धी॒यान्ता॑ इत्यु॒प—धी॒यान्ते॑। यः। उ॒। च॒। ए॒नाः। ए॒व॒म्। वे॒द॒त्। इति॑। प्रा॒ण॒—
 भृ॒त् इति॑ प्रा॒ण—भृ॒तः। उ॒पेति॑। द॒धा॒ति। रे॒त॒सि। ए॒व। प्रा॒णानि॑ति॒ प्र—अ॒नान्। द॒धा॒ति।
 त॒स्मा॒त्। व॒द॒न्न। प्रा॒ण॒न्नि॒ति॒ प्र—अ॒न॒न्न। प॒श्य॒न्न। शृ॒ण्व॒न्न। प॒शुः। जा॒य॒ते। अ॒य॒म्। पु॒रः।
 ५६ (५०) ॥ [५६] ॥ भु॒वः। इति॑। पु॒र॒स्ता॒त्। उ॒पेति॑। द॒धा॒ति। प्रा॒ण॒मि॒ति॒ प्र—अ॒न॒म्। ए॒व।
 ए॒ताभिः॑। दा॒धा॒र॒। अ॒य॒म्। द॒रु॒षि॒णा। वि॒श्व॒क॒र्मेति॑ वि॒श्व—क॒र्मा॑। इति॑। द॒रु॒षि॒ण॒तः। म॒नः॑।
 ए॒व। ए॒ताभिः॑। दा॒धा॒र॒। अ॒य॒म्। प॒श्चा॒त्। वि॒श्व॒व्य॒चा इति॑ वि॒श्व—व्य॒चाः॑। इति॑। प॒श्चा॒त्।
 च॒रु॒षुः। ए॒व। ए॒ताभिः॑। दा॒धा॒र॒। इ॒द॒म्। उ॒त्तरा॑दि॒त्यु॒त—त॒रा॒त्। सु॒वः। इति॑। उ॒त्तर॒त इत्यु॒त—
 त॒र॒तः। श्रो॒त्र॒म्। ए॒व। ए॒ताभिः॑। दा॒धा॒र॒। इ॒य॒म्। उ॒परि॑। म॒तिः। इति॑। उ॒परि॑ष्ठा॒त्। वा॒च॒म्।
 ए॒व। ए॒ताभिः॑। दा॒धा॒र॒। द॒श॒द॒शेति॑ द॒श—द॒श॒। उ॒पेति॑। द॒धा॒ति। स॒वी॒र्य॒त्वायेति॑ स॒वी॒र्य—
 त्वा॒य॒। अ॒रु॒ष्ण॒या। ५७ (५०) ॥ [५७] ॥ उ॒पेति॑। द॒धा॒ति। त॒स्मा॒त्। अ॒रु॒ष्ण॒या। प॒श॒वः।
 अ॒ङ्गानि॑। प्रेति॑। ह॒र॒न्ति॒। प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै॒। याः। प्रा॒चीः॑। ताभिः॑। व॒सि॒ष्ठः।
 आ॒द॒ध्नो॒त्। याः। द॒रु॒षि॒णा। ताभिः॑। भ॒र॒द्वा॒जः। याः। प्र॒ती॒चीः॑। ताभिः॑। वि॒श्वामि॑त्र इति॑
 वि॒श्व—मि॒त्रः॑। याः। उ॒दी॒चीः॑। ताभिः॑। ज॒म॒द॒ग्निः॑। याः। ऊ॒र्ध्वाः॑। ताभिः॑। वि॒श्व॒क॒र्मेति॑
 वि॒श्व—क॒र्मा॑। यः। ए॒व॒म्। ए॒ता॒सा॒म्। ऋ॒द्धि॒म्। वे॒द॒। ऋ॒द्धो॒ति॒। ए॒व। यः। आ॒सा॒म्। ए॒व॒म्।
 ब॒न्धु॒ता॒म्। वे॒द॒। ब॒न्धु॒मा॒निति॑ ब॒न्धु—मा॒न्। भ॒व॒ति॒। यः। आ॒सा॒म्। ए॒व॒म्। कृ॒त्ति॒म्। वे॒द॒।
 क॒ल्प॒ते। ५८ (५०) ॥ [५८] ॥ अ॒स्मै॒। यः। आ॒सा॒म्। ए॒व॒म्। आ॒य॒त॒न॒मित्या॑—य॒त॒न॒म्।
 वे॒द॒। आ॒य॒त॒न॒वा॒नित्या॑य॒त॒न—वा॒न्। भ॒व॒ति॒। यः। आ॒सा॒म्। ए॒व॒म्। प्र॒ति॒ष्ठा॒मिति॑ प्र॒ति—स्था॒म्।
 वे॒द॒। प्र॒ती॒ति॒। ए॒व। ति॒ष्ठ॒ति॒। प्रा॒ण॒भृ॒त् इति॑ प्रा॒ण—भृ॒तः। उ॒प॒धा॒येत्यु॒प—धा॒य॒। स॒य्य॑त इति॑ सं—

यतः । उपेति । दधाति । प्राणानिति प्र—अनान् । एव । अस्मिन् । धित्वा । सय्यद्विरिति सय्यत्—
भिः । समिति । यच्छति । तत् । सय्यतामिति सं—यताम् । सय्यत्वमिति सय्यत्—त्वम् । अथो
इति । प्राण इति प्र—अने । एव । अपानमित्यप—अनम् । दधाति । तस्मात् । प्राणापानाविति
प्राण—अपानौ । समिति । चरतः । विषूचीः । उपेति । दधाति । तस्मात् । विष्वच्चौ । प्राणापा-
नाविति प्राण—अपानौ । यत् । वै । अग्नेः । असय्यतमित्यसं—यतम् । ५९ (५०) ॥ [५९] ॥
असुवर्ग्यमित्यसुवः—ग्यम् । अस्य । तत् । सुवर्ग्य इति सुवः—ग्यः । अग्निः । यत् । सय्यत इति
सं—यतः । उपदधातीत्युप—दधाति । समिति । एव । एनम् । यच्छति । सुवर्ग्यमिति सुवः—
ग्यम् । एव । अकः । त्र्यविरिति त्रि—अविः । वयः । कृतम् । अयानाम् । इति । आह । वयौ-
भिरिति वयः—भिः । एव । अयान् । अवेति । रुन्धे । अयैः । वयांसि । सर्वतः । वायुमतीरिति
वायु—मतीः । भवन्ति । तस्मात् । अयम् । सर्वतः । पवते ॥ [६०] ॥

(पश्चा देताः पुरोऽख्यया कल्पते ऽसय्यतं पञ्चत्रिंशच्च)

॥ १० ॥

★

गायत्री । त्रिष्टुप् । जगती । अनुष्टुपित्यनु—स्तुक् । पङ्क्त्या । सह ॥ बृहती । उष्णिहा । ककुत् ।
सूचीभिः । शिम्यन्तु । त्वा ॥ द्विपदेति द्वि—पदा । या । चतुष्पदेति चतुः—पदा । त्रिपदेति त्रि—
पदा । या । च । षट्पदेति षट्—पदा ॥ सछन्दा इति स—छन्दाः । या । च । विच्छन्दा इति
वि—छन्दाः । सूचीभिः । शिम्यन्तु । त्वा ॥ महानाम्नीरिति महा—नाम्नीः । रेवतयः । विश्वाः ।
आशाः । प्रसूवरीरिति प्र—सूवरीः ॥ मेघ्याः । विद्युत इति वि—द्युतः । वाचः । सूचीभिः ।
शिम्यन्तु । त्वा ॥ रजताः । हरिणीः । सीसाः । युजः । युज्यन्ते । कर्मभिरिति कर्म—भिः ॥
अश्वस्य । वाजिनः । त्वचि । सूचीभिः । शिम्यन्तु । त्वा ॥ नारीः । ६१ (५०) ॥ [६१] ॥ ते ।
पत्नयः । लोम । वीति । चिन्वन्तु । मनीषया ॥ देवानाम् । पत्नीः । दिशः । सूचीभिः । शिम्यन्तु ।
त्वा ॥ कुवित् । अङ्ग । यवमन्त इति यव—मन्तः । यवम् । चित् । यथा । दान्ति । अनुपूर्वमि-
त्यनु—पूर्वम् । वियूयेति वि—यूय ॥ इहेहेतीह—इह । एषाम् । कृणुत । भोजनानि । ये । बरूहिषः ।
नमोवृक्तिमिति नमः—वृक्तिम् । न । जग्मुः ॥ [६२] ॥

(नारीं स्त्रिंशच्च)

॥ ११ ॥

★

कः । त्वा । छ्यति । कः । त्वा । वीति । शास्ति । कः । ते । गात्राणि । शिम्यति ॥ कः । उ ।
 ते । शमिता । कविः ॥ ऋतवः । ते । ऋतुधेत्यृतु—धा । परुः । शमितारः । वीति । शासतु ॥
 सँवथसरस्येति सं—वथसरस्य । धायसा । शिमीभिः । शिम्यन्तु । त्वा ॥ दैव्याः । अदध्वर्यवः ।
 त्वा । छ्यन्तु । वीति । च । शासतु ॥ गात्राणि । पर्वश इति पर्व—शः । ते । शिमाः । कृण्वन्तु ।
 शिम्यन्तः ॥ अर्द्धमासा इत्यर्द्ध—मासाः । परूषि । ते । मासाः । छ्यन्तु । शिम्यन्तः ॥ अहो-
 रात्राणीत्यहः—रात्राणि । मरुतः । विलिष्टमिति वि—लिष्टम् । ६३ (५०) ॥ [६३] ॥ सूदयन्तु ।
 ते ॥ पृथिवी । ते । अन्तरिक्षेण । वायुः । छिद्रम् । भिषज्यतु ॥ द्यौः । ते । नखत्रैः । सह ।
 रूपम् । कृणोतु । साधुया ॥ शम् । ते । परेभ्यः । गात्रेभ्यः । शम् । अस्तु । अवरभ्यः ॥ शम् ।
 अस्थभ्य इत्यस्थ—भ्यः । मज्जभ्य इति मज्ज—भ्यः । शम् । उ । ते । तनुवे । भुवत् ॥ [६४] ॥
 (विलिष्टं त्रिंशच्च) ॥ १२ ॥

★

॥ हरिः ॐ ॥

पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः — पद पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
१२	६४

ॐ